

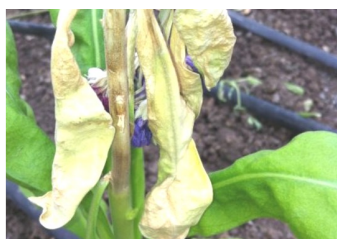
Sclerotinia sclerotiorum Rattenkeutelziekte

Gevorderde aantasting bij *Dahlia*

Vruchtlichamen van *Sclerotinia*

Sclerotien op stengel van *Dahlia*

Vaatbundelverkleuring bij *Dahlia*

Natte, rotte plek op stengel van *Dahlia*

Zieke *Matthiola*

© Lyndon Mason

Schimmelpluis op stengel van *Dahlia*

Rattenkeutels (Sclerotien)

Waardplanten

Achillea, Aconitum, Antirrhinum, Artemisia, Aster, Brassica, Campanula, Caryophyllus, Cheiranthus, Chelone, Chrysanthemum, Dahlia, Dianthus, Echinops, Eryngium, Forsythia, Gerbera, Helianthus, Helichrysum, Heliopsis, Liatris, Limonium, Matricaria, Matthiola, Molucella, Nigella, Papaver, Skimmia, Solidago, Trachelium, Veronica, Xeranthemum, Zinnia

Symptomen en herkenning

- Symptomen verschijnen vanaf de zomer tot de vroege herfst.
- Onderaan of halfweg de stengel is er blauwkleuring.
- Er ontstaan vochtige weke, plekken op de stengel met uitbreiding van de aantasting naar bladstelen en bladeren.
- Het ziek stengeldeel verrot waardoor de plant in elkaar zakt; alle bovenliggende plantendelen verwelken en sterven af.
- Er vormt dicht sneeuwwit schimmelpluis bij hoge vochtigheid.
- Er ontstaan wit-grijs-zwarte harde sclerotia in een latere fase.
- In gewassen met dikke stengels zitten de sclerotia in het merg.
- De pathogeen is niet specifiek en heeft een matig brede waardplantenreeks.

Preventie

- Gebruik gezond plantmateriaal, ziektevrrije grond en een goede bodemstructuur.
- Pas vruchtwisseling toe: grassen en granen zijn bijna als enige ongevoelig, let op met gladiol, lelie en tulp aangezien zij geen symptomen vertonen bij infectie.
- Ploeg diep, sclerotia kunnen dieper dan 3 cm niet kiemen.
- Voorkom dat vaste planten te dicht op elkaar staan en te lang vaststaan omdat ze dan zwak gaan groeien.
- Teel geen *Helichrysum* als voorvrucht bij gevoelige gewassen.
- Vermijd wonden en houd snijvlakken klein.
- Pas microbiële ziektevermindering toe met *Coniothyrium minitans* enkele maanden voor de aanplant van gevoelige teelten (enkel op tijdelijk onbeteelde grond).
- Vermijd gele mosterd, bladkool, bladrammenas, tuinboon, peen, erwt, zonnebloem en koolzaad, omdat ze de pathogeen in de bodem vermeerderen.

Kenmerken van de schimmel

- Overleving in de bodem als zeer persistente sclerotia (> 10 jaar), meest voorkomend in humusrijke zandgrond.
- Activatie sclerotia door hoge vochtigheid en gematigde temperaturen als de sclerotia ondiep in de bodem liggen (< 4 cm).
- Vorming bovengrondse vruchtlichamen met sporen in april/mei, deze kunnen door windverspreiding 200 m ver waaien en dit gedurende 3 weken.
- Ook directe aantasting nabije plantendelen door ondergronds schimmelweefsel vertrekkend uit de sclerotia.
- Schimmelweefsel infecteert via wondjes in de plant of afstervende plantendelen.

Maatregelen

- Verwijder aangetaste planten samen met de omringende grond.
- Ruim alle gewasresten na de teelt zorgvuldig op en voer ze af, let hierbij op voor verspreiding van de overlevingsstructuren.
- Schoffel bovengrondse vruchtlichamen weg bij opkomst, voor er sporenvorming plaatsvindt.
- Stoom de grond en het steungaas indien dit gebruikt werd.
- Biologische bestrijding in België is toegelaten met *Bacillus amyloliquefaciens*, *Trichoderma atroviride* en *Coniothyrium minitans* op onbeteelde grond.
- Behandelingen moeten 5 jaar worden volgehouden voor effectiviteit.
- Natuurlijke afname van de pathogeen kan worden bevorderd door granen, Engels raaigras, Italiaans raaigras en Japanse haver gecombineerd met kerende grondbewerking.
- Anaerobe grondontsmetting en inundatie zijn efficiënte technieken.

Deze infofiche werd opgesteld in het kader van het CCBT-project 'Pathogene bodemschimmels bij biologische snijbloemen'.